

زندگی

هرآنچه که در رابطه با زندگی می خواهید بدانید

الهام اسماعیلی
کتابدار

اول نوجوان را بشناس

درباره رابطه نوجوان و کتاب به مناسبت روز کتاب و کتابخوانی

● چرا نوجوان کم کتاب می خواند؟ از چند نوجوان که برای گپ و گفت به کتابخانه می آیند، سؤال می کنم. پاسخ شان این است که کتاب ها از فضا ذهنی آنها بسیار دورند و دردی از شان را دوا نمی کنند. کتاب ها حوصله سربر شدند. انگاری کتاب در میزان ترشح دوپامین و آدرنالین در نوجوان ناتوان است. باز می پرسیم از خودم:

● اگر این نوجوان ها کتاب می خوانند، چرا کتاب های تألیفی کمتر مراجعه کننده دارند یا کمتر خوانده می شوند؟

● اگر نوجوانی کتابی تألیفی را به امانت برد، چرا با آن ارتباط برقرار نمی کند؟

● نوجوان کتابخوان برای چه دغدغه ای کتاب می خواند که آن را در کتاب های تألیفی پیدا نمی کند؟

و سؤال های بیشتری که در ذهنم در مواجهه با نوجوان وجود دارد. با توجه به مراجعاتی که در این سال ها در کتابخانه کودک و نوجوان داشتم، به نظرم نوجوانان با توجه به:

۱- سطح فرهنگی خانواده شان، نگاهی که به فرهنگ

به هفته کتاب و کتابخوانی که می رسمیم، همزمان با روز کتابدار، کلی سؤال و دغدغه در رابطه با شغل و علاقه ام، کتاب ذهنم را درگیر می کند. کودک با والدینش به کتابخانه یا کتابفروشی می رود، تجربه خواندن داستان و خیال پردازی را همراه آنها دارد. با ورود به مدرسه همراهی والدین در خواندن کتاب برای کودک کاهش پیدا می کند، کودک هم برای مطالعه کلمات سخت بدون نشان مصوت رغبتی ندارد. مطالعه فقط منوط به کتاب های درسی می شود و تمام. اما نوجوان، امان از نوجوان که حتی به کتب درسی هم تمایلی نشان نمی دهد. این سؤال ها مدام در ذهنم تکرار می شود:

ایرانی در خانواده شان جاری است، نسبت به خواندن کتاب ایرانی هم واکنش دارند، مثل برتری خرید کالا خارجی به ایرانی، کتاب نیز، ترجمه و خارجی اش بهتر است.

۲- اگر اهل استفاده از سایر محصولات فرهنگی ایرانی باشند، مثل سریال ها و موسیقی ها، کتاب نویسنده ایرانی هم می خوانند اما برای شان راضی کننده نیست. کتاب های تألیفی برای نوجوان سطح هیجان کمی دارند، نویسنده متناسب با نوجوانی خودش می نویسد. گمانم نوجوان امروز ایرانی را نمی شناسد تا برایش حل مسأله و در گام بعدی طرح مسأله کند.

۳- مشاهده ام از نوع مطالعه در کودکان و نوجوانان در این سالها، این نکته را برابرم روشن کرد که نوجوان در پی پیدا کردن خودش در داستان ها و کتاب هاست و می خواهد با شخصیت هم ذات پنداری کند. اگر نوجوان امروز اهل فیلم، سریال، موسیقی رپ و گیم است، با خانواده (پدر، مادر، خواهر و برادر) در تعارض و درگیری است، آن را در کتاب خارجی می خواند، چون نویسنده خارجی یک گام فراتر از نوجوان

در داستان ها و کتاب هاست و می خواهد با شخصیت هم ذات پنداری کند. اگر نوجوان امروز اهل فیلم، سریال، موسیقی رپ و گیم است، با خانواده (پدر، مادر، خواهر و برادر) در تعارض و درگیری است، آن را در کتاب خارجی می خواند، چون نویسنده خارجی یک گام فراتر از نوجوان

۶- نوجوانی، حرکت به سمت جامعه دوستان است، اگر نوجوان کتابخوان باشد، دوست دارد علائق هیجان انگیزش را که در جامعه دوستان بیان می کند در کتاب نیز بخواند.

نوجوان، مثلاً اهل فوتبال است و حوصله خواندن رمان ندارد، اهل گیم است و کتاب هایی را می خواهد که ادامه ویدیو گیم یا اقتباس سینمایی آن را بخواند، می خواهد هم کتاب بخواند هم هیجان را تجربه کند.

این تابستان چند نوجوانی که عضو کتابخانه بودند اعلام کردند به کتابخانه آیند و با هم کتاب بخوانند. اما بیشتر دوست دارند

با هم جمع شوند و حرف بزنند. از علائق شان، تعداد فالورهای اینستاگرام شان، بازی ها و فیلم های مورد علاقه شان. من هر کتابی را پیشنهاد دادم کمی خواندند و گفتند دوست ندارند، تمایل دارند کنارشان بنشینیم و هر کدام از مسأله ای حرف بزنند. تعجب می کردند که من هم به بازی، فیلم و فوتبال علاقه دارم؛ هم کتاب می خوانم و می توانم هم پای آنها

ایرانی در خانواده شان جاری است، نسبت به خواندن کتاب ایرانی هم واکنش دارند، مثل برتری خرید کالا خارجی به ایرانی، کتاب نیز، ترجمه و خارجی اش بهتر است.

۲- اگر اهل استفاده از سایر محصولات فرهنگی ایرانی باشند، مثل سریال ها و موسیقی ها، کتاب نویسنده ایرانی هم می خوانند اما برای شان راضی کننده نیست. کتاب های تألیفی برای نوجوان سطح هیجان کمی دارند، نویسنده متناسب با نوجوانی خودش می نویسد. گمانم نوجوان امروز ایرانی را نمی شناسد تا برایش حل مسأله و در گام بعدی طرح مسأله کند.

۳- مشاهده ام از نوع مطالعه در کودکان و نوجوانان در این سالها، این نکته را برابرم روشن کرد که نوجوان در پی پیدا کردن خودش در داستان ها و کتاب هاست و می خواهد با شخصیت هم ذات پنداری کند. اگر نوجوان امروز اهل فیلم، سریال، موسیقی رپ و گیم است، با خانواده (پدر، مادر، خواهر و برادر) در تعارض و درگیری است، آن را در کتاب خارجی می خواند، چون نویسنده خارجی یک گام فراتر از نوجوان

در داستان ها و کتاب هاست و می خواهد با شخصیت هم ذات پنداری کند. اگر نوجوان امروز اهل فیلم، سریال، موسیقی رپ و گیم است، با خانواده (پدر، مادر، خواهر و برادر) در تعارض و درگیری است، آن را در کتاب خارجی می خواند، چون نویسنده خارجی یک گام فراتر از نوجوان

نوجوانی، حرکت به سمت جامعه دوستان است، اگر نوجوان کتابخوان باشد، دوست دارد علائق هیجان انگیزش را که در جامعه دوستان بیان می کند در کتاب نیز بخواند.

نوجوان، مثلاً اهل فوتبال است و حوصله خواندن رمان ندارد، اهل گیم است و کتاب هایی را می خواهد که ادامه ویدیو گیم یا اقتباس سینمایی آن را بخواند، می خواهد هم کتاب بخواند هم هیجان را تجربه کند.

این تابستان چند نوجوانی که عضو کتابخانه بودند اعلام کردند به کتابخانه آیند و با هم کتاب بخوانند. اما بیشتر دوست دارند

با هم جمع شوند و حرف بزنند. از علائق شان، تعداد فالورهای اینستاگرام شان، بازی ها و فیلم های مورد علاقه شان. من هر کتابی را پیشنهاد دادم کمی خواندند و گفتند دوست ندارند، تمایل دارند کنارشان بنشینیم و هر کدام از مسأله ای حرف بزنند. تعجب می کردند که من هم به بازی، فیلم و فوتبال علاقه دارم؛ هم کتاب می خوانم و می توانم هم پای آنها

در کری خوانی شان شرکت کنم. هفته دوم یک کتاب را انتخاب کردم، سفارش دادم و برای شان به نوعی سورپرایز داشتم، با توجه به علائق شان کتاب «روایت مصور فوتبالیست ها» را در جلسه آوردم،

با هم خواندیم و نظر دادیم. متن ها کوتاه، مصور و به روز بود. درباره پیچ فوتبالیست مورد نظر در اینستاگرام و خانواده شان اطلاعاتی دادند؛ آن اطلاعات سطحی را با کتاب مقایسه کردند و در آخر دوست داشتند کتاب را با خود به خانه ببرند، حتی آن کسی که اصلاً کتاب نمی برد و به خاطر دوستانش می آمد.

نوجوانان دیگری هم هستند که خیلی کتابخوان هستند و دوست دارند زود بزرگ شوند، خیلی زود رمان های معروف کلاسیک و آن کتاب هایی که بلاگرهای اینستاگرام معرفی می کنند را در لیست خرید و مطالعه دارند. با بزرگ تر از خودشان رفت و آمد دارند، زود فرهیخته می شوند و کتابدار هم مطابق یکی از اصول کتابداری که هر کتابی خواننده اش و هر خواننده ای کتابش، کتاب مناسب را پیدا می کند و به دستش می رساند.

در نهایت به نظرم نویسنده ایرانی قبل از هر چیز نیاز دارد که نوجوان امروزی را با توجه به بافت های مختلف فرهنگی و اجتماعی جامعه امروز ایران بشناسد و بعد بنویسد.

و یک نکته دیگر اینکه کتاب های ترجمه در سطح جهان بشدت تبلیغ شدند و روی این موج تبلیغ به ایران وارد شدند؛ ناشر و مترجم نیز همراه آن تبلیغات، کتاب را در نظر خواننده بزرگ می کنند؛ لازم است ما برای کتاب های تألیفی نوجوان را در پلتفرم های مختلف با توجه به سلیقه نوجوان تبلیغ کنیم. احتمال اثرگذاری تبلیغ کتاب به زبان نوجوان در انتخاب او به طور قطع بیشتر است.

نوجوانی و شرایطش را باید بشناسیم.

کتاب های تألیفی برای نوجوان سطح هیجان کمی دارند، نویسنده متناسب با نوجوانی خودش می نویسد؛ به گمانم نوجوان امروز ایرانی را نمی شناسد تا برایش حل مسأله و در گام بعدی طرح مسأله کند